

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА ТА
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

МАТЕРІАЛИ

круглого столу до Дня юриста України

5 жовтня 2023 року

Біла Церква 2023

УДК 378-053:63:001:81:008:165(063)

Матеріали круглого столу до Дня юриста України (БНАУ, 05 жовтня 2023 р.). - Біла Церква, 2023. - 57 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Бровко Н.І., д-р. юрид. наук, професор, завідувач кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін

Макарчук В.В., - к.юрид. наук, доцент кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін

Відповідальний за випуск – **Макарчук В.В.** канд. юрид. наук.

До збірника ввійшли матеріали і тези доповідей, подані Круглого столу з нагоди Дня юриста (Біла Церква, 05 жовтня 2023 року, Білоцерківський національний аграрний університет) до Організаційного комітету.

МАКАРЧУК В.В., канд. юрид. наук

доцент кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін
Білоцерківський національний аграрний університет

РОЛЬ ЮРИСТІВ У РЕФОРМУВАННІ СЕКТОРУ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ ЯК СКЛАДОВОЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

В тезах проаналізовано пріоритетні короткострокові напрямки реформування сектору національної безпеки і оборони в контексті євроінтеграції України. Розглянуто перелік пріоритетних реформ, що пов'язані з умовами надання допомоги від США та роль юристів при їх впровадженні.

Ключові слова: євроінтеграція, ЄС, США, реформи, надання допомоги.

Сьогодні в усьому світі відбувається переосмислення понять міжнародної безпеки та національної безпеки, в тому числі й правниками. Це пов'язано з багатьма об'єктивними причинами: динамічне зростання процесу глобалізації економічних відносин, розвиток новітніх технологій обміну інформацією, поява нових товарів, міграційні потоки, зміни в законодавстві тощо. Наслідком цих явищ є поява загроз глобального масштабу. Вони не лише становлять загрозу виживанню окремих людей, соціальних груп чи країн, а й ставлять під сумнів сталість законодавства.

Указом Президента України від 11.05.2023 р. № 273/2023 схвалено «Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023-2027 роки». Такий план має на меті підвищити пріоритетність реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони, забезпечити його модернізацію й приведення у відповідність із стандартами, яких повинна досягти Україна на шляху до членства у Європейському Союзі. Відповідно Кабінету Міністрів України разом з відповідними державними органами має розробити та затвердити план заходів, спрямованих на виконання даного указу [1].

Заступник радника Білого дому з національної безпеки стосовно питань міжнародної економіки Майк Пайл 25 вересня 2023 року відправив на адресу Координаційної платформи донорів лист із переліком реформ, які повинна зробити Україна для продовження надання їй військової допомоги. Цей лист був також відправлений прем'єр-міністру України Денису Шмигалю та на адресу Офісу президента України [2].

Рекомендації щодо реформ у листі названо «пріоритетами». У них, зокрема, йдеться про реформування антикорупційних органів, низці органів судової системи, Міністерстві оборони, правоохоронних та спеціальних структурах тощо. Лист є попереднім робочим проектом. Він ще підлягає розгляду та впровадженню.

Стосовно умов надання допомоги від США та Європейського Союзу, то пріоритетними напрямками реформування сектору національної безпеки і оборони до грудня 2023 року є:

1. *Посилення Спеціалізованої антикорупційної прокуратури* (далі - САП): Верховна Рада має ухвалити закон про реформування Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП) відповідно до параметрів структурного критерію Міжнародного валютного фонду. Закон має містити положення щодо: (а) вдосконалення процедур відбору керівника та ключових посадових осіб САП для забезпечення прямої та змістовної участі незалежних експертів в організації конкурсу; (б) посилення спроможності САП регулювати свою організаційну діяльність; та (в) створення механізмів дисципліни та підзвітності керівництва САП (включаючи оцінку ефективності роботи та періодичний зовнішній аудит, що проводиться зовнішніми експертами з міжнародним досвідом). Визначений як критерій Міжнародного валютного фонду на кінець грудня 2023 року. Внесення змін до законодавства з метою уточнення відносин між керівником САП та Генеральним прокурором для посилення процесуальної незалежності САП у своїх справах, а також надати САП окремі повноваження щодо екстрадиції та надання взаємної правової допомоги (MLAT). Так, формальні запити про допомогу, таку як формальна процесуальна послуга, примусове свідчення або свідчення під присягою, видача фінансових записів або записів про третю сторону, перевірка записів, а також розшуки можуть здійснюватися на основі двосторонньої угоди про взаємну правову допомогу (MLAT), багатосторонньої конвенції, рогаторію або судового доручення [3, с. 3].

2. *Національне антикорупційне бюро України* (далі - НАБУ): Збільшення кількості слідчих щонайменше на 300 осіб; посилити криміналістичну спроможність НАБУ відповідно до міжнародних стандартів та гарантій; сформувати громадську наглядову раду; надати НАБУ право на прослуховування; зберегти незалежність НАБУ та виключні повноваження щодо розслідування резонансних справ про корупцію.

3. *Відновлення вимог до розкриття інформації про активи та фінансову звітність*: Ухвалення законопроекту 8071[4], який відновлює обов'язкове декларування активів для всіх державних службовців та суддів, включаючи всі декларації за 2021 та 2022 роки, щоб сприяти більшій підзвітності. Відновити

розкриття інформації про фінансову діяльність політичних партій. Спростити систему декларування активів шляхом об'єднання з іншими базами даних та реєстрами відповідно до юридичних зобов'язань публічних службовців подавати правдиві та своєчасні декларації, як структурний критерій Міжнародного валютного фонду.

4. *Національне агентство з питань запобігання корупції* (далі - НАЗК): Забезпечення незалежного, прозорого, конкурентного та своєчасного відбору нового голови НАЗК на основі перевірки його незалежності, компетентності та доброчесності відповідно до стандартів Організації економічного співробітництва та розвитку.

5. *Завершення перезапуску Вищої ради правосуддя* (далі - ВРП): Створення Служби дисциплінарних інспекторів за безпосередньої та конструктивної участі незалежних експертів, забезпечивши добір висококваліфікованих інспекторів, доброчесних, професійних та з належною винагородою, а також відновлення дисциплінарної функції ВРП (законопроекти 9261[5] та 9483[6]), як умова макрофінансової допомоги від Європейського Союзу[7].

Сполучені Штати Америки 26 вересня 2023 року підтвердили надання Україні переліку пріоритетних реформ для якнайшвидшої євроінтеграції. Про це повідомляє посольство США в Україні: «У рамках діалогу, що триває з Україною та сторонами, зацікавленими у майбутньому успіху України, США надали запропонований перелік пріоритетних реформ для обговорення та зворотного зв'язку на Багатосторонній координаційній платформі донорів для України у Брюсселі» [8].

Реорганізація сектору національної безпеки і оборони на сьогодні є одним із пріоритетних напрямків процесу євроатлантичної інтеграції України. Успішне впровадження юристами реформ у цій сфері дасть змогу прискорити реформи в усіх інших сферах суспільного життя нашої держави, підтвердить неухильність України щодо приєднання до трансатлантичної архітектури безпеки, продемонструє відкритість державної політики у внутрішніх і зовнішніх справах та сприятиме наданню США допомоги Україні.

Список використаних джерел

1. Про Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023-2027 роки: Указ Президента України від 11.05.2023 р. № 273/2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/2023#Text> (дата звернення: 26.09.2023).

2. Білий дім розіслав листа із реформами, які має провести Україна для отримання допомоги. *Українська правда.*

URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/09/25/7421354/> (дата звернення: 26.09.2023).

3. StAR - Addressing Anti-Corruption, Money Laundering & Asset Recovery
URL:

https://star.worldbank.org/sites/star/files/asset_recover_tools_and_procedures_-_us_guide_ukrainian.pdf (date of application: 26.09.2023).

4. Проєкт Закону про внесення змін до деяких законів України з метою виконання вимог Європейської комісії щодо набуття Україною статусу члена Європейського союзу. Верховна Рада України - *Офіційний вебпортал парламенту України: Законопроекти.* URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/40543> (дата звернення: 26.09.2023).

5. Проєкт Закону про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення розгляду справ стосовно дисциплінарної відповідальності суддів та забезпечення роботи Служби дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя. Верховна Рада України - *Офіційний вебпортал парламенту України: Законопроекти.* URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/41837> (дата звернення: 26.09.2023).

6. Проєкт Закону про внесення змін до деяких законів України щодо зміни статусу та порядку формування служби дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя Верховна Рада України - *Офіційний вебпортал парламенту України: Законопроекти.* URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/42277> (дата звернення: 26.09.2023).

7. Перелік пріоритетних реформ. *Реформи, пов'язані з умовами надання допомоги від США.* URL: <https://s3.documentcloud.org/documents/23990773/reforms.pdf> (дата звернення: 26.09.2023).

8. США підтвердили передання Україні списку пріоритетних реформ. *Суспільне - Новини.* URL: <https://suspilne.media/580615-ssa-peredali-ukraini-spisok-reform-dla-evrointegracii/> (дата звернення: 26.09.2023).

УДК 340.12

МЕЛЬНИК Л.М., канд. політ. наук
завідувач кафедри філософських та політичних наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ЗМІСТ

Бровко Н. І. Підвищення рівня довіри до судової влади як основний напрям реформування судової системи в контексті розбудови України та євроінтеграції.....	3
Сімакова С. І. Здатність застосовувати знання з кримінально-процесуального права юристами у практичній діяльності.....	5
Малишко І. В. Міжнародна практика застосування інституту медіації.....	8
Бойко І. О. Роль нотаріусів у розбудові держави в умовах євроінтеграції.....	10
Сморода П. О. Запровадження платних камер у СІЗО як етап євроінтеграції України.....	12
Ярмолюк М. С. Роль адвокатів у розбудові держави в умовах євроінтеграції.....	14
Макарчук В. В. Роль юристів у реформуванні сектору національної безпеки і оборони як складової євроінтеграції України.....	16
Мельник Л. М. Ідеї української державності Андрія Шептицького у формуванні світоглядно-патріотичної та державницької позиції юристів.....	19
Шевченко Д. М. Культура-як консолідуючий чинник державотворення України.....	21
Сокиринська О. А. Поняття колективного покарання у міжнародному гуманітарному праві.....	24
Любченко О. О. Роль судової системи в розбудові української держави в умовах євроінтеграції.....	25
Міщенко Я. О. Роль і значення юристів в розбудові української держави в умовах євроінтеграції.....	27
Бастюченко Д. Є. Роль юристів в розбудові української держави європейського зразка.....	29
Линник Т. В. Концептуальні підходи до диференціації прав і свобод людини і громадянина.....	30
Дмитренко М. О., Кудря А. В. Конституційна скарга: досвід впровадження та проблемні питання.....	33
Ломакіна І. Ю. Проблема реалізації права на працю молоді під час воєнного стану в Україні.....	39
Терещук М. М. Корпоративна юриспруденція: умови євроінтеграції та роль юристів в цьому процесі.....	42
Пашенко В. В. Міжнародне співробітництво та дипломатія: аспекти співпраці з міжнародними партнерами та важливість дипломатичних зусиль у контексті євроінтеграції.....	44